

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

doc. Mgr. Ing. Jarmila Duháček Šebestová, Ph.D.
Slezská univerzita v Opavě
Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině
Katedra podnikové ekonomiky a managementu
Univerzitní nám. 1934/3, 733 40 Karviná

OPONENTNÍ POSUDEK HABILITAČNÍ PRÁCE

Mgr. Juraje Mikuše, PhD.

na téma:

“ Sólo podnikatelia na ceste k podnikateľskému úspechu v teórii a v praxi ”

Předložená habilitační práce je ve formě vydané monografie, konkrétně se skládá z pěti navazujících kapitol, text je na 77 stranách bez příloh, je doplněna pěti přílohami a povinnými seznamy literatury. Tato monografie byla vydána interním vydavatelstvím Univerzity Komenského v Bratislavě v roce 2024, byly předloženy dva doporučující posudky - prof. Ing. Zuzany Kapsdorferové, PhD. a doc. Ing. Mgr. Gabriely Dubcové, PhD. Tento posudek tak shrnuje jak obsah monografie, tak reflektuje její dopad.

HODNOCENÍ AKTUÁLNOSTI ZVOLENÉHO TÉMATU DLE SOUDOBÝCH VĚDECKÝCH POZNATKŮ

1

Autor si pro svou práci zvolil téma podnikání jednotlivců, které v kontextu jejich počtu na Slovensku představuje velkou skupinu. Zároveň se stává fenoménem podnikání bez zaměstnanců, kdy dle statistiky na s. 15 je to 89 % všech OSVČ (osob samostatně výdělečně činných). Je nutné vnímat, že skupina starší 50 let tvoří až 1/3 této populace. ***Z tohoto důvodu vidím a posuzuji vybrané téma habilitační práce za velmi aktuální a vhodné.***

POSOUZENÍ SPLNĚNÍ VYTÝČENÝCH CÍLŮ

Autor si vymezuje jako cíl své práce takto : „...*cieľom tejto vedeckej monografie na základe kvantitatívnych analýz poskytnúť interpretáciu vývoja a charakteristík sólo podnikania na Slovensku a v medzinárodnom kontexte, jako východisko pre formuláciu odporúčaní pre aktérov ekosystému rozvoja a podpory podnikania a tvorcov politik...*“ (s. 10).

Tomuto vymezení cíle práce odpovídá i struktura práce. V úvodu práce je tedy definován cíl práce, popsána struktura práce.

První dvě kapitoly práce představují ukotvení práce v rámci teoretického vymezení problematiky, kde v kapitole první jsou prezentovány relevantní statistická data pomocí deskripce a komparace počtů a struktury OSVČ na Slovensku v letech 2019 až 2023. Obsahuje ukotvení hlavních pojmů jako OSVČ, závislá činnost, freelancing a hybridní podnikání. Na to navazuje kapitola druhá,

Navazující kapitola nabízí rozsáhlou literární rešerši založenou na analýze více než stovky vědeckých studií, čímž vytváří robustní teoretický základ pro vlastní výzkum. Metodologická část následně detailně popisuje využití dat z prestižního mezinárodního projektu Global Entrepreneurship Monitor (GEM), který slouží jako primární zdroj pro kvantitativní zkoumání podnikatelského prostředí.

Naplnění stanoveného cíle, kterým byla interpretace charakteristik a vývojových trendů sólo podnikání jako podkladu pro strategická doporučení, je v práci realizováno skrze detailní srovnání slovenských dat s evropským průměrem a vybranými referenčními zeměmi. Autorovi se podařilo identifikovat klíčové demografické a motivační faktory, které ovlivňují rozhodování jednotlivců o vstupu do podnikání i jejich následné setrvání v něm. Hlavní přínos práce spočívá především v originálním uchopení heterogenity této skupiny, kdy autor upozorňuje, že sólo podnikatelé nejsou monolitickou masou, ale zahrnují široké spektrum od vysoce kvalifikovaných odborníků až po osoby vykonávající rutinní činnosti z ekonomické nutnosti. Významným autorským vkladem je také kritický pohled na nízkou míru technologických inovací a slabší udržitelnost těchto podniků v čase, což doplňuje o konkrétní návrhy pro tvůrce hospodářských politik zaměřené na snížení administrativní zátěže a cílenou podporu digitální transformace. Autor v diskusi neopomíná ani psychologické aspekty, jako je vnímání rizika a strach ze selhání, které u sólo podnikatelů hrají zásadnější roli než u týmů. Celkově publikace představuje ucelený zdroj poznatků, který propojuje akademickou preciznost s praktickou využitelností v oblasti rozvoje podnikatelského ekosystému.

Cíl lze považovat za naplněný, neboť autor identifikoval specifické potřeby a motivace této skupiny a poukázal na faktory ovlivňující jejich rozhodování.

METODY A ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

V rámci metodického postupu byla uplatněna kombinace systematického přehledu literatury s pokročilými statistickými metodami, včetně logistické regrese a analýzy rozptylu, což zajišťuje vysokou validitu prezentovaných výsledků. Jedná se o metodický aparát, který kombinuje kvalitativní přístup v podobě syntézy poznatků s pokročilými kvantitativními postupy. Autor touto kombinací zajišťuje, že jeho závěry nejsou postaveny pouze na izolovaných datech, ale jsou zasazeny do širšího akademického diskurzu a podloženy robustním statistickým ověřením.

Základním pilířem teoretické části je systematický přehled literatury (SLR), který autor realizoval s využitím mezinárodně uznávaného protokolu PRISMA. Tento proces zahrnoval striktní definování klíčových slov a kritérií pro výběr studií v databázích Web of Science a Scopus. Výsledkem byl soubor 104 relevantních vědeckých článků, které autor podrobil obsahové analýze. Tato metoda mu umožnila identifikovat dominantní výzkumná témata, jako jsou ekonomické dopady sólo podnikání, otázky inkluzivity a zároveň odhalit mezery v dosavadním poznání, které následně vyplňuje vlastní empirickou analýzou (viz diagram 2, s.35).

Těžištěm empirické části je kvantitativní analýza sekundárních dat pocházejících z projektu Global Entrepreneurship Monitor (GEM). Projekt GEM představuje nejrozsáhlejší světovou studii o podnikání, což autorovi umožnilo pracovat s reprezentativními vzorky populace. Konkrétně se zaměřil na data ze Slovenska v porovnání s průměrem zemí Evropské unie a vybranými benchmarkovými ekonomikami (Maďarsko, Polsko, Slovinsko a Rakousko), které trochu nahrazují pojetí V4, díky nezapojení České republiky do šetření GEM, kterého se od roku

2012 neúčastní a nemůže být součástí datové sady. Práce s těmito daty vyžadovala náročnou přípravu datových souborů, očištění od irelevantních záznamů a kódování proměnných tak, aby bylo možné přesně oddělit sólo podnikatele od podnikatelů se zaměstnanci.

Vlastní statistické zpracování dat probíhalo v několika fázích. Prvním krokem byla deskriptivní statistika, která sloužila k vykreslení základního profilu slovenského sólo podnikatele z hlediska věku, pohlaví, vzdělání a motivace. Pro hlubší pochopení vztahů mezi těmito charakteristikami autor aplikoval korelační analýzu a analýzu rozptylu (ANOVA), které umožnily testovat rozdíly mezi různými skupinami podnikatelů a identifikovat statisticky významné odchylky v jejich chování nebo postojích (výsledky v kapitole 4, od strany 47). Následuje využití vícenásobné logistické regrese. Tato pokročilá metoda byla zvolena proto, že závislá proměnná (zda jednotlivec je či není sólo podnikatelem) má binární charakter. Model logistické regrese autorovi umožnil zkoumat vliv několika nezávislých proměnných současně – například vliv subjektivního vnímání vlastních schopností, strachu ze selhání nebo znalosti jiných podnikatelů na pravděpodobnost, že se daný člověk rozhodne pro dráhu sólo podnikatele. Díky tomuto přístupu mohl autor s vysokou mírou spolehlivosti určit, které faktory jsou pro start sólo podnikání klíčové a které mají naopak zanedbatelný význam, což tvoří vědecky podložený základ pro jeho finální doporučení v oblasti hospodářské politiky (např. s. 67).

PŮVODNÍ ŘEŠENÍ OBSAŽENÁ V PRÁCI

Autorův vklad je patrný již v teoretické rovině, kde se mu podařilo na základě rozsáhlé mezinárodní rešerše precizně definovat a kategorizovat různé formy podnikání jednotlivců, čímž vnesl terminologickou jasnost do problematiky, která bývá často zaměňována s obecným malým podnikáním nebo neformální ekonomikou.

3

Hlavní empirický přínos tkví v detailním rozkrytí profilu slovenského sólo podnikatele, přičemž autor nezůstává pouze u popisu stavu, ale skrze pokročilé statistické modelování odhaluje hlubší příčinné souvislosti. Významným zjištěním je identifikace specifických bariér, které tuto skupinu brzdí. Velmi cenný je také autorův kritický pohled na motivace k podnikání. Mikuš rozlišuje mezi podnikáním z nutnosti a podnikáním z příležitosti, přičemž upozorňuje, že na Slovensku je sólo podnikání často volbou „z nouze“ nebo reakcí na nedostatek jiných pracovních příležitostí, což má přímý dopad na nižší dlouhodobou udržitelnost těchto aktivit.

ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ PRÁCE

Celkové zhodnocení vědecké monografie Juraje Mikuše ukazuje na mimořádně aktuální a dobře zpracované dílo, které vyplňuje významnou mezeru v domácím výzkumu podnikatelského prostředí v segmentu sólo podnikatelů. Monografie není pouze deskriptivním přehledem statistik, ale sondou do motivací, bariér a specifických potřeb jednotlivců, kteří tvoří páteř moderní flexibilní ekonomiky, ačkoliv v oficiálních strategiích podpory často zůstávají ve stínu větších podniků. Je proto trochu škoda, že návrhy na zlepšení, které autor prezentuje, představují okruhy, které by se měly změnit, bez konfrontace se současným stavem (viz podkapitola 5.1).

Při obhajobě navrhuji diskusi nad následujícími otázkami:

1. **Vliv strachu ze selhání.** Výzkum Vám ukázal, že strach ze selhání má silnější negativní vliv na sólo podnikatele než na ty, kteří podnikají s partnery. Jakými konkrétními nástroji podnikatelského ekosystému lze tuto bariéru u jednotlivců účinně snižovat?
2. **Udržitelnost vs. transformace.** Práce zmiňuje nízkou udržitelnost sólo podnikání na Slovensku. Je tento trend spíše projevem selhávání podnikatelských záměrů/plánů, nebo jde o přirozený proces transformace úspěšných sólo podniků na firmy se zaměstnanci?
3. **Vzdělání a inovace.** Ačkoliv mají sólo podnikatelé často vyšší vzdělání, výzkum naznačuje, že většina z nich v regionu působí v méně kvalifikovaných profesích a zaostává v technologických inovacích. Co je podle Vás hlavní příčinou tohoto nesouladu mezi lidským kapitálem a inovační aktivitou?

Na základě podrobného prostudování předložené habilitační práce Mgr. Juraje Mikuše, PhD. konstatuji, že práce splňuje požadavky kladené na habilitační práce v oboru Management a doporučuji ji k obhajobě.

Na základě posouzení dalších relevantních dokladů a materiálů konstatuji, že uchazeč splňuje všechny požadavky fakulty na získání titulu docent a udělení vědeckopedagogické hodnosti „docent“ v oboru habilitačního a inauguračního řízení Management.

Karviná, 2. února 2026

doc. Mgr. Ing. Jarmila Duháček Šebestová, Ph.D.